

Orijinal Soru: Temel Bilimler 120

120. On yıldır tip 2 diyabet tanısıyla izlenen 54 yaşındaki erkek hastanın 3 ay önce tedavisine yeni bir antidiyabetik ajan ekleniyor. Yeni başlanan ajanla kilo verdiğini, glukoz ölçümlerinin normale geldiğini söyleyen hastanın kontrol tetkiklerinde açlık glukoz değeri 112 mg/dL, tokluk glukoz değeri 138 mg/dL ve glikohemoglobini %6,9 bulunuyor. Hastanın idrar tahlilinde 1.000 mg/dL glukozüri saptanıyor.

Bu hastaya aşağıdaki antidiyabetik ilaçlardan hangisinin başlanmış olması en olasıdır?

- A) Pioglitazon
- B) Glipizid
- C) Dulaglutid
- D) Empagliflozin
- E) Vildagliptin

Doğru Cevap:D

DERS NOTLARIMIZDAN REFERANSLAR

(Bu referanslar; soru kitabı Tüm Tus Soruları, Kamp notlarımız ya da non spesifik slaytlardan DEĞİL, sadece güncel ders notlarımızdan verilmiştir. Bu notları şubelerimizde kolayca edinebilir, referansları kontrol edebilirsiniz.)

268

TUS HAZIRLIK MERKEZLERİ

Etkileri

- GLP-1 seviye artışına bağlı olarak, **glukoz bağımlı insülin sekresyonunu arttırmalar, glukagon sekresyonunu baskırlar**, açlık ve tokluk kan şekerini azaltırlar.

Klinik kullanım

- **Tip-2 diyabetes mellitus** tedavisinde monoterapide veya diğer ilaçlarla kombine olarak oral yolla kullanılırlar.
- GLP-1 agonistleri ile kombine edilmemeleri gerekir.

Diabet İlaçlarının Özellikleri

İlaç	Glukagon Seviyesi	İştah/ Kilo	Mide Boşalma Hızı	GLP-1 / GIP Seviyesi	Klinik Kullanım
GLP-1 Rsp Agonistleri (eksenatid / Liraglutid-sc)	Azalma	Azalma	Azalma	Etki Yok	Tip 2 DM
DPP-4 Enzim İnhibitörleri (Sitagliptin / ...tiptin'ler-oral)	Azalma	Etki Yok	Etki Yok	Artış (2 kat)	Tip 2 DM
Amitin Hormon Analogu (Pramlintid-sc)	Azalma	Azalma	Azalma	Etki Yok	Tip 1-2 DM

Yan etkileri

- **Pankreatit**, pankreasta pre-malign intraepitelyal lezyon artışı
- En sık: rinit, nazofarenjit, üst solunum yolu enfeksiyonları

Temel Bilimler 120. soru

Tusdata Farmakoloji Ders Notu 1. Fasikül Sayfa 268

SODYUM-GLUKOZ KO-TRANSPORTER 2 (SGLT2) İNHİBİTÖRLERİ

Kanagliflozin
Dapagliflozin
Empagliflozin
İpragliflozin
Ertugliflozin

- Böbrek **proksimal tübüllerinde**, Sodyum-Glukoz Ko-transporter 2'yi (SGLT2) **inhibe** ederek glukoz reabsorpsiyonunu baskılayan ilaçlardır.
- **Tip 2 diyabetes mellitus** tedavisinde **oral** olarak kullanılırlar.
- SGLT2 İnhibitörleri glukozüriye neden olurken eş zamanlı kan glukozunu azaltırlar.
- Böbrek yetmezliğinde etkinlikleri azalır.

Farmakokinetik:

- Emilimleri iyidir. Gıdalardan etkilenmez.
- Plazma proteinlerine %90 oranında bağlanır.
- Glukuronidasyon ile metabolize olur ve inaktif metabolitler böbreklerle atılır.

Yan etkileri

- Genital ve **üriner enfeksiyonlarda** artış
- **Kilo kaybı**
- **İdrarla glukoz kaybı sonucu diürez, dehidrasyon** ve sonucunda (özellikle yaşlılarda) **hipotansiyon** (2-4 mmHg)
- **Sirküle eden PTH ve D vitamini düzeyini değiştirerek mineral dengesini bozarlar**. Bu durum **kırık riskinde artışa** yol açar.

İLGİLİ NOTLAR

İşte referans denilen şey budur... Sizi asla şüpheye düşürmez, yarı yolda bırakmaz...

Kilo Kaybı Sağlayan Antidiyabetik Ajanlar

- GLP 1 analogları
- Amilin analogu (pramlintid)
- SGLT2 inhibitörleri
- Metformin (Kilo açısından nötr olmakla birlikte GİS yan etkileri nedeni ile kilo kaybı sağlayabilir)

- **İnkretinler:** Oral glikoz alımını takiben bağırsaklardan (L-hücrelerinden) salınan **GLP-1** (glucagon like peptid) ve **GIP** (Gastric Inhibitor Peptid) olarak bilinir.
  - ✓ Etkilerini **tokluk kan şekeri** üzerine gösterir: **Glukozun insülin salgılatıcı etkisini artırır**, ayrıca glukagonu da baskılar.
  - ✓ İnkretinler **dipeptidil peptidaz IV (DPP IV)** enzimi tarafından hızla yıkılır, bu nedenle yarı ömürleri kısadır.
  - ✓ **İnkretin mimetikler / GLP-1 analogları / GLP-1 reseptör agonistleri:**
    - **Eksanatid, Liraglutid, Albiglutid, Dulaglutid, Liksisenatid vb.**
    - Glukoz bağımlı insülin salınımı **arttırır**, glukagon salınımını **baskılar**.
    - Glukoza bağımlı etki gösterdikleri için **hipoglisemiye sebep olmazlar**.
    - Pankreas beta hücrelerinde apoptozu engellerler (beta hücre rezervini korur).
    - Santral etki ile **iştahı baskırlar**. Mide boşalmasını **yavaşlatırlar**. **Kilo kaybı** sağlarlar (**Liraglutid obezite tedavisinde** kullanılır).
    - **Subkütan** kullanılırlar.
    - **Pankreatite** neden olabilirler, pankreas hastalığı olanlarda kullanılmaz.
    - Tiroid medüller kanser ve multiple endokrin neoplazi tip 2'de kullanılmaz.
  - ✓ **DPP – IV (dipeptidil peptidaz - IV) inhibitörleri**
    - **Vildagliptin, sitagliptin, saksagliptin, linagliptin vb.**

Temel Bilimler 120. soru
Tusdata Dahiliye Ders Notu 3. Fasikül Sayfa 548

- **Sodyum glukoz ko-transporter 2 (SGLT-2) inhibitörleri:**
  - ✓ **Canagliflozin, dapagliflozin, empagliflozin vb.**
  - ✓ Renal proksimal tübüllerde **SGLT-2 inhibisyonuna** yol açarak, böbrekten glukoz reabsorpsiyonunu azaltır ve **idrar yolu ile glukoz atılımını artırır**.
  - ✓ İnsülin bağımsız olarak etki gösterirler, insülin sekresyonunu veya duyarlılığını etkilemezler.
  - ✓ Pankreas adacık alfa hücrelerinde SGLT-2 inhibisyonu sonucu **glukagon artışı** ve buna bağlı karaciğerde glukoz ve keton sentezi artışı olabilir.
    - Hastalık veya stres durumlarında **öglisemik diyabetik ketoasidoz** gelişebilir.
    - Tip 1 DM ve insülin eksikliği olan pankreatik diyabette bu ajanların **kullanımları önerilmez**.
  - ✓ Başlıca avantajları; **kilo kaybı** sağlamaları, **hipoglisemi riskinin düşük** olması, **kan basıncında** (3-6 mmHg) düşme sağlamalarıdır.
  - ✓ **Empagliflozin ve canagliflozin**; Tip 2 DM hastalarında kardiyovasküler olay ve genel kardiyak mortaliteyi azaltır, nefropatiyi azaltır.
  - ✓ **Yan etkileri:**
    - Genitoüriner (özellikle kadınlarda) infeksiyon riskinde artış
    - Poliüri, sıvı kaybı, hipotansiyon
    - **Canagliflozin** ile osteoporotik kemik fraktürleri ve diyabetik ülser, amputasyon oranı artabilir.
    - **Dapagliflozin**, mesane kanseri gelişme riskini artırabilir.